

Súd: Okresný súd Malacky
Spisová značka: 29CbVO/4/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1618202906
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Denisa Drůžková
ECLI: ECLI:SK:OSMA:2024:1618202906.4

Uznesenie

Okresný súd Malacky v spore žalobcu: Úrad pre verejné obstarávanie, so sídlom Ružová dolina 10, 821 09 Bratislava, IČO: 31 797 903, proti žalovaným: 1/ Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, so sídlom Primaciálne námestie 1, 814 99 Bratislava, IČO: 00 603 481, 2/ Siemens s.r.o., so sídlom Lamačská cesta 3/A, 841 04 Bratislava, IČO: 31 349 307, zastúpený: RUŽIČKA AND PARTNERS s.r.o., so sídlom Vysoká 2/B, 811 06 Bratislava, IČO: 36 863 360, o určenie neplatnosti zmluvy, takto

rozhodol:

I. Súd konanie **zastavuje**.

II. Súd žalovanému 1/ voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania **nepriznáva**.

III. Súd žalovanému 2/ voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania **nepriznáva**.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 12.10.2018 (zaevidovanou podateľňou tunajšieho súdu 15.10.2018) sa žalobca domáhal určenia neplatnosti Zmluvy o poskytovaní služieb č. A. zo dňa 22.12.2017 uzatvorenej medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, ktorej predmetom je (okrem iného) poskytovanie služieb prostredníctvom prevádzky riadiaceho systému Monitorovanie a diaľkové ovládanie rozvážačov verejného osvetlenia Mesta Bratislava a služby zodpovedajúce riadnej údržbe verejného osvetlenia na území hlavného mesta z dôvodu, že táto zmluva bola uzavretá v rozpore so zákonom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30.04.2018, konkrétne s § 81 písm. c) zákona.

2. Súd uznesením č.k. 29CbVO/4/2018-452 zo dňa 28.10.2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 10.03.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č.k. 2CobVO/1/2020-543 zo dňa 26.01.2021, podľa § 164 Civilného sporového poriadku prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6S/113/2018. Keďže v danom prípade uvedené konanie vedené na Správnom súde v Bratislave (pôvodne na Krajskom súde v Bratislave) už bolo právoplatne skončené, čím odpadla prekážka, pre ktorú bolo konanie prerušené, súd uznesením sp. zn. 29CbVO/4/2018 zo dňa 04.03.2024 rozhodol o pokračovaní v konaní.

3. Žalobca pred začatím prvého pojednávania vo veci a predbežným prejednaním sporu podaním doručeným súdu dňa 19.07.2024 vzal žalobu v celom rozsah späť. Svoj procesný postup odôvodnil tým, že dňa 27.06.2024 nadobudol účinnosť zákon č. 142/2024 Z. z. o mimoriadnych opatreniach pre strategické investície a pre výstavbu transeurópskej dopravnej siete a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o strategických investíciách), ktorým došlo k zmene právnej úpravy, okrem iného aj zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZVO“). Žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia neplatnosti predmetnej Zmluvy o poskytovaní služieb z dôvodu jej rozporu so zákonom o verejnom obstarávaní. Podľa ust. § 180 ZVO v znení účinnom do 31.12.2018, ak úrad pri výkone dohľadu nad verejným obstarávaním zistí, že

verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 v rozpore s týmto zákonom uzavrie zmluvu, koncesnú zmluvu, rámcovú dohodu alebo dodatok k zmluve, koncesnej zmluve alebo rámcovej dohode, v lehote jedného roka odo dňa jej uzavretia podá návrh na určenie jej neplatnosti súdom. V danom prípade žalobca rozhodnutím č. 2289-6000/2018-OD zo dňa 19.04.2018 deklaroval, že žalovaný 1/ svojím konaním porušil § 10 ods. 2 a § 81 písm. c) ZVO z dôvodu nepreukázania splnenia podmienky na oprávnené použitie postupu priameho rokovacieho konania, pričom toto porušenie mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania. Predmetné rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím Rady úradu č. 6697-9000/2018 zo dňa 14.06.2018. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca v rámci výkonu dohľadu zistil porušenie ZVO zo strany žalovaných pri uzatváraní zmluvy, bolo podľa žalobcu podanie žaloby dôvodné. Avšak dňa 27.06.2024 nadobudol účinnosť zákon o strategických investíciách, ktorým došlo k vypusteniu § 180 ZVO v aktuálnom znení, ktorý upravoval povinnosť žalobcu podať návrh na určenie neplatnosti tých zmlúv, ktoré boli uzatvorené v rozpore s jeho ustanoveniami. V nadväznosti na túto zmenu zákon o strategických investíciách v prechodných ustanoveniach, konkrétne v § 187p ods. 5, upravil povinnosť žalobcu v prípade, že podal podľa predpisov účinných do dňa nadobudnutia účinnosti zákona o strategických investíciách návrh podľa § 180 ods. 1 a konanie nebolo právoplatne skončené, vziať návrh späť. Vzhľadom na to, že návrh na určenie neplatnosti predmetnej zmluvy bol zo strany žalobcu podaný dňa 12.10.2018, t.j. podľa predpisov účinných do dňa účinnosti zákona o strategických investíciách, pričom súdne konanie nebolo doposiaľ právoplatne ukončené, vznikla žalobcovi ex lege povinnosť zobrať späť dôvodne a na základe zákona podaný návrh na určenie neplatnosti Zmluvy. Žalobca k trovám konania uviedol, že procesne nezavinil zastavenie konania, pretože späťvzatie žaloby nie je výsledkom postupu žalobcu, ale zákonodarcu, ktorý mu túto povinnosť stanovil priamo zákonom o strategických investíciách. Žalobca sa domnieva, že vzhľadom na povahu konania, ktoré začalo na základe splnenia si povinnosti žalobcu zo ZVO, by sa mal súd zaoberať okolnosťami osobitného zreteľa pri rozhodovaní o trovách konania a žiadnej zo strán sporu náhradu nepriznať. Žalobca je toho názoru, že preukázal, že žalobu podal dôvodne, pričom si plnil svoju zákonnú povinnosť a domnieva sa, že z uvedených dôvodov, a to bez ohľadu na výsledok súdneho konania, by práve nepriznanie trov stranám sporu bolo možné považovať za primerané, spravodlivé a účelné. Dôvodnosť podanej žaloby podľa žalobcu preukazuje aj rozsudok Správneho súdu v Bratislave č.k. BA-6S/113/2018-123 zo dňa 07.12.2023, ktorým súd zamietol žalobu žalovaného 1/ a stotožnil sa s právnym posúdením žalobcu, t.j. potvrdil závery žalobcu o porušení ZVO zo strany žalovaných pri uzatváraní Zmluvy. Podľa názoru žalobcu dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorý umožňuje trovy konania stranám sporu nepriznať, spočíva najmä v povinnosti úradu ex lege podať návrh na určenie neplatnosti Zmluvy a zákonom o strategických investíciách danej povinnosti zobrať tento návrh späť. Tvrdenie žalobcu ohľadne dôvodnosti nepriznania náhrady trov tohto súdneho konania stranám sporu v kontexte vyššie uvedených skutočností hodných osobitného zreteľa, žalobca zakladá aj na ustálenej súdnej praxi v obdobných veciach.

4. Súd s poukazom na rozhodovaciu činnosť súdnych autorít (viď napr. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 387/2019-60 zo dňa 02.04.2020, rozsudok ESLP Čepek proti Českej republike, sťažnosť č. 9815/10), umožnil žalovaným vyjadriť sa k návrhu žalobcu na rozhodnutie o trovách konania a k prípadnej aplikácii § 257 CSP.

5. Žalovaní 1/ a 2/ sa k podaniu žalobcu, ktoré im bolo doručené dňa 22.07.2024, v súdom stanovenej lehote a ani do doby rozhodnutia súdu nevyjadrili.

6. Podľa § 144 CSP žalobca môže vziať žalobu späť.

Podľa § 145 ods. 1 CSP, ak je žaloba vzatá späť celkom, súd konanie zastaví.

Podľa § 146 ods. 1 CSP súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

Podľa § 180 ZVO účinného v čase podania žaloby, ak úrad pri výkone dohľadu nad verejným obstarávaním zistí, že verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 v rozpore s týmto zákonom uzavrie zmluvu, koncesnú zmluvu, rámcovú dohodu alebo dodatok k zmluve, koncesnej zmluve alebo rámcovej dohode, v lehote jedného roka odo dňa jej uzavretia podá návrh na určenie jej neplatnosti súdom.

Podľa § 180 ods. 1 a 2 ZVO účinného od 31.03.2022 do 26.06.2024, ak úrad pri výkone dohľadu nad verejným obstarávaním zistí, že verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 v rozpore s týmto zákonom uzavrie alebo zmení zmluvu, koncesnú zmluvu alebo rámcovú dohodu a zároveň predmet zmluvy nie je v celom rozsahu splnený, v lehote jedného roka odo dňa uzavretia alebo zmeny zmluvy podá návrh na určenie jej neplatnosti súdom. Na súdne konanie o neplatnosti zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody na návrh podľa odseku 1 sa použijú ustanovenia § 181 ods. 7 až 9 a ods.14 rovnako a § 181 ods. 10 obdobne; na účely § 181 ods. 7 písm. c) druhého bodu je záujem úradu na zrušení zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody ku dňu právoplatnosti rozhodnutia daný vždy.

Podľa Čl. XI bod 33 zákona o strategických investíciách v ZVO v aktuálnom znení sa § 180 vypúšťa.

Podľa Čl. XI bod 36 zákona o strategických investíciách v ZVO v aktuálnom znení sa za § 187o vkladá § 187p (Prechodné ustanovenia k úpravám účinným dňom vyhlásenia), ktorého odsek 5 znie: Ak úrad podal podľa predpisov účinných do dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona návrh podľa § 180 ods. 1 a konanie nebolo právoplatne skončené, úrad vezme návrh späť.

7. Späťvzatie žaloby je jedným z dispozičných oprávnení žalobcu ako strany sporu s postavením tzv. dominus litis (pána sporu), ktorý má právo procesnými úkonmi, ktoré sú prejavom jeho autonómnej vôle, ovplyvňovať priebeh a smerovanie celého súdneho konania (tzv. dispozičný princíp). V súlade s dispozičným prejavom žalobcu a s poukazom na skutočnosť, že žaloba bola žalobcom vzatá späť v celom rozsahu pred predbežným prejednaním sporu a pojednávaním a nie sú splnené podmienky ustanovenia § 146 ods. 2 CSP, súd s poukazom na ustanovenie § 145 ods. 1 CSP rozhodol o zastavení konania.

8. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

9. Žalobca v súvislosti so späťvzatím žaloby ohľadom trov konania žiadal, aby súd stranám sporu ich náhradu nepriznal. Poukázal na to, že k späťvzatiu žaloby pristúpil z dôvodu zmeny právnej úpravy. Žalobca navrhol ohľadom náhrady trov konania aplikovať ustanovenie § 257 CSP. Žalovaní 1/ a 2/ sa k otázke náhrady trov konania v súvislosti so zastavením konania nijako nevyjadrili.

10. Ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda aj na strane žalobcu, aj na strane žalovaného. Súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že pojem „procesné zavinenie“ použitý v ustanovení § 256 Civilného sporového poriadku sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Zásada zodpovednosti za zavinenie je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania. Zavinenie však nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa strany sporu (teda aj jej prejav vôle spočívajúci napr. v späťvzatí žaloby) a dôsledkom je vznik trov protistrany. Prvkom zavinenia môže byť aj náhoda, napr. odpadnutie predmetu sporu, pretože nič z toho nie je možné pripočítať na ťarchu toho, kto sa iba bránil. Pokiaľ jedna procesná strana zaviní, že konanie muselo byť zastavené, pričom o veci nemôže byť meritórne rozhodnuté, a tým zistené, či bola žaloba podaná dôvodne, vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania (por. uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2022, sp. zn. 9Co/47/2022).

11. Žalobca ako dominus litis („pán sporu“) disponuje žalobou, je oprávnený na podanej žalobe zotrvať, navrhovať jej zmenu, prípadne ju vziať čiastočne alebo celkom späť. Procesný postup žalobcu v súvislosti s disponovaním so žalobou má následne vplyv na rozhodovanie o náhrade trov konania

podľa zásady úspechu v konaní podľa § 255 CSP, prípadne podľa zásady za zavinenie zastavenia konania podľa § 256 CSP. Vzhľadom na to, že žalobca vzal žalobu voči žalovaným späť, primárne procesne platí, že zaviniť zastavenie konania. Zavinenie zastavenia konania je potrebné posudzovať výlučne z procesného hľadiska, nie podľa hmotného práva, pretože v prípade zastavenia sa neposudzuje dôvodnosť uplatneného nároku vo veci samej. Pri rozhodovaní o trovách konania v prípade zastavenia konania je právne významné len to, ktorá zo strán sporu zaviniť zastavenie konania. Konštatovanie žalobcu o tom, že žaloba bola podaná dôvodne by bolo pre rozhodovanie o trovách relevantné len v prípade, ak by bola žaloba vzatá späť pre správanie žalovaných. Teda napr. v prípade žalôb na plnenie, ak by prišlo k dobrovoľnému splneniu povinnosti, ktorej sa žalobca podanou žalobou domáha, po podaní žaloby. V predmetnej veci však takýto záver nie je možné prijať, nakoľko vec nebola prejednaná meritórne, zo správania žalovaných nevyplýva, že žalobu považovali za dôvodnú, naopak, žiadali ju zamietnuť. Z uvedených dôvodov má súd za to, že je potrebné pričítať zavinenie zastavenia konania podľa § 256 ods. 1 CSP žalobcovi. V takom prípade by patril nárok na náhradu trov zastaveného konania žalovaným.

12. Súd následne na základe návrhu žalobcu skúmal, či v danom prípade sú splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Citované zákonné ustanovenie predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok a zásady zodpovednosti za zavinenie a dáva súdu možnosť, aby za splnenia predpokladov v tomto ustanovení uvedených, nepriznal náhradu trov konania úspešnej strane sporu, u ktorej sú inak splnené predpoklady pre priznanie náhrady celkom alebo sčasti, a docieľiť tak pokiaľ možno spravodlivú ochranu práv, čo aplikácia zásady zodpovednosti za výsledok vždy neumožňuje. Musí ale ísť o výnimočný prípad (o výnimočnosť v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane oboch strán sporu) jeho aplikácie, a preto citované ustanovenie neslúži k zmierňovaniu majetkových rozdielov medzi stranami, ale k riešeniu situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne bránil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, získal náhradu trov, ktoré pri tomto konaní dôvodne vynaložil. Rozhodnutie súdu, podľa ktorého ten, kto v konaní napokon uspel, znášal svoje náklady, sa preto bude javiť spravodlivým predovšetkým vzhľadom na existenciu okolností súvisiacich so stavom pred začatím sporu, so správaním sa strán v priebehu sporu, s okolnosťami uplatnenia nároku a pod. Súd sa preto zaoberal otázkou, či dôvod späťvzatia žaloby, ktorý uviedol žalobca (zmena právnej úpravy) môže byť kvalifikovaný ako dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by bolo spravodlivé žalovaným nepriznať nárok na náhradu trov konania.

13. V danom prípade súd dospel k záveru o kumulatívnom naplnení oboch podmienok pre aplikáciu § 257 CSP, teda tak existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, ako aj existencie výnimočných okolností na základe komplexného vyhodnotenia okolností vzniku a priebehu daného sporu. V prípade predmetnej žaloby išlo o špecifický druh určovacej žaloby, pri podaní ktorej sa nevyžadovalo preukazovanie naliehavého právneho záujmu, nakoľko tento vyplýval priamo z osobitného právneho predpisu – zákona o verejnom obstarávaní, pričom žaloba bola podaná žalobcom ako ústredným orgánom štátnej správy pre verejné obstarávanie, ktorý k jej podaniu pristúpil po tom, čo pri výkone dohľadu nad verejným obstarávaním ustálil záver o uzavretí zmluvy v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní a následným podaním predmetnej žaloby splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 180 ZVO (v znení účinnom k dátumu podania predmetnej žaloby na súd). V priebehu konania došlo k zmene právnej úpravy, keď dňa 27.06.2024 nadobudol účinnosť zákon o strategických investíciách, ktorým došlo jednak k vypusteniu § 180 ZVO, normujúceho povinnosť úradu podať návrh na určenie neplatnosti tých zmlúv, ktoré boli uzatvorené v rozpore s ustanoveniami ZVO, a zároveň tento zákon upravil v prechodných ustanoveniach (§ 187p ods. 5 ZVO) povinnosť úradu v prípade, že úrad podal podľa predpisov účinných do dňa nadobudnutia účinnosti zákona o strategických investíciách návrh podľa § 180 ods. 1 ZVO a konanie nebolo právoplatne skončené, vziať takýto návrh späť. V nadväznosti na uvedenú zmenu relevantnej právnej úpravy, ktorá nastala v priebehu konania pred rozhodnutím súdu o merite sporu zákonom o strategických investíciách, tak došlo zo strany žalobcu späťvzatím žaloby k jednoznačnému naplneniu imperatívu vyplývajúceho z dikcie ustanovenia § 187p ods. 5 ZVO. Vyššie uvedené skutočnosti súd kvalifikoval ako skutočnosti predstavujúce kumulatívne splnenie podmienok vyžadovaných zákonom pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP. Súd preto o trovách konania rozhodol tak, že žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal.

14. Súd na podporu svojich záverov týkajúcich sa dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP zároveň odkazuje tiež na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave prijaté s rovnakými závermi v obdobných právnych veciach (v súvislosti so zastavením konania v nadväznosti na zmenu relevantnej právnej úpravy v priebehu konania pred právoplatným rozhodnutím súdu o merite sporu novelizáciou ZVO účinnou od 31.03.2022), napr. uznesenie sp. zn. 3CobVO/1/2022 zo dňa 22.06.2022, sp. zn. 3CobVO/3/2021 zo dňa 24.05.2022, sp. zn. 3CobVO/3/2022 zo dňa 24.05.2022, sp. zn. 7CobVO/1/2023 zo dňa 20.09.2023.

15. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam a s poukazom na citované ustanovenia zákona súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Okresný súd Malacky.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 363, § 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.